

PROBOSZCZ (71) *sb m*

Oba o jasne.

sg N proboszcz (32). ◇ *G* proboszcza (11). ◇ *D* proboszczowi (1). ◇ *A* proboszcza (11). ◇ *I* proboszcz(e)m (1). ◇ *L* proboszczu (1). ◇ *pl N* proboszczowie (8). ◇ *D* proboszczóm (1). ◇ *A* proboszcze (1). ◇ *I* proboszczami (2) *KrowObr*, *ModrzBaz*, proboszczmi (1) *SarnStat*. ◇ *L* proboszczach (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (dwa z niżej notowanych przyłądów) i *XVIII w.*

*W hierarchii kościelnej: dygnitarz kapituły katedralnej mający pod jurysdykcją mansjonarzy; też: duchowny zarządzający parafią, pleban; praepositus Murm, Mymer¹, Miech, Modrz, JanStat, JanPrzyw, Cn; archipresbyter BartBydg (71): Praepolitus. eyn probłt Probołcz Murm 172; Mymer¹ 9v; BartBydg 13; Załz nie lepiej [...] Wydać zá muž pánienkę y przyiaciół nábyć. Lepiej niżli Probołzczá álbo Mnichá w łzarzy *RejWiz* 39; *BielKron* 378v *marg*; *WujJud* Nn2; Probołzczowie mnimam że byli łzáfárze/ á onych rzeczy łprawcy/ ktoreby Kánoniki od náuk odrywác mogli. *ModrzBaz* 132, 132 *marg*; *SarnStat* 955.*

proboszcz czego (4): *Papież Benedykt dwánafty [...] połtał Legaty do Polłki y do Prufkich kráin łwoie/ Gerárdá s Kárcerow Probołzczá Thytuleńskiego Kolocenískiey dieocyey álbo biskupstvá/ y Piotrá Gerwázego Kánonika Aniceńskiego *BielKron* 373v, 305v; NAd to/ zákázuiemy téz Ardziákonóm/ y Probołzczóm/ y innym Praelatóm náłzény Dioeciefiiéy [...]/ áby wizytuiąc/ ná zwyłz nie wynošili podwysłzenia liczby/ która iełt w práwie połtánowiona. *SarnStat* 212, 1104.*

proboszcz z czego [n-loc] (2): *ZapWar 1533 nr 2443; Ták theż w Polłczce máią [...] kłiędzá Iákubá Probołzczá ze Krzczęćic: ktory zápomniawłzy Bogá y ludzi/ ręká łwá niecnotliwá/ pokrułzył y zárzućił ciáło Páńskie *OrzList* d2v.*

*W połączeniu z imieniem lub z imieniem i nazwiskiem [zawsze: imię (i nazwisko) + proboszcz; w tym: z przymiotnikiem od nazwy miejscowej (13)] (14): Miłtrz Wincenty z Kárwowá Kádłubkowic bliłko Opátowá Probołzcz Sędomierłki/ dla iego ołobliwey náuki wybran ná biskupstwo Krákwłkie *BielKron* 359, 373v, 378v, 413v; *KochList nlb* 3; Z tego téz Seymu Iacob Seneńłki Probołzcz Gnieznieniłki do Papieżá Piulá wtorego AEneálá Syluiulá przed tym rzeczonego/ był połtan *StryjKron* 637; bom ia zarazem wysłtał po Electey do Rzymu Vincentium di Szewe [!] Proboszcza Łaskiego *ActReg* 69; *SarnStat* 1044 [2 r.], 1065 [2 r.], 1194 [2 r.]; *GrabPospR* K.*

*W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej [proboszcz + przymiotnik (40), przymiotnik + proboszcz (2)] (42): Yakom ya Clymka y voczyecha mydlj Cmyothowycze okthore mya proboszcz borzackj poszywa tedym ye szbył kyedy Cmyeczmy memy bili *ZapWar 1523 nr 2289*; a wgłosz zessnalý Isz dosycz cziniącz rękoyemsthuu ktore zanye vczinil wielebny kxiądz piothr arcziechowski kanonik varsewłki proboszcz stobniczky a Refferendarz kroła Iego Mēzi. etc. isz [...] *ZapWar 1548 nr 2668, 1518 nr 2189; MiechGlab* 16; Rzeczii wsitky nizei spifane, oglądali, popisali, saczowali, ICH Mēzi Panowie nizei napifani, [...] TO IEST. IE⁸⁰ Mēz Ksiącz Piotr Miłkowlłki. Dziekan Cracowlłki, Probołcz Gnełnenłki, etc Naiwłfzi SEcretarz Coronni. etc. *WyprKr* 1v; *BielKron* 393v; *ActReg* 82; *GrabowSet* A3v; *SarnStat* 259, 314, 940, 949, 1016 (19). Cf *W połączeniu z imieniem, Wyrażenie.**

W *połączeniach szeregowych* (8): Więc Archidyakoni y Kánonicy/ Biskupi są pomocnicy w urządzie iego Pasterkim. Dyakonowie także/ Subdiakonowie/ Akoluty/ Exorcyfowie/ Odwierni/ kościołowi służą y potrzebni są. Takież y Proboszczowie Opátowie/ Przeorowie/ wszyscy swe urzędy mają/ a onych doglądają. *WujJud* 142; Epiphánius pięć roznych stanów między służbami kościelnymi wzmiąnkę czyni: káplanow álbo presbiterow/ Diakonow/ Subdiakonow/ Lektorá y Proboszczá. *WujJud* 142v, 142; Są Kárdynałowie/ są Pátriárchowie/ są Arcybiskupi/ Biskupi/ Metropolitanowie/ Sufrágánowie/ Archidiakoni/ Kánonicy/ Diakonowie/ Subdyakoni/ Akoluty/ Exorcyfowie/ Odwizni etc. Proboszczowie/ Opátowie/ Przeorowie/ *ordines minores et maiores*. *WujJudConf* 141v; *ModrzBaz* 131v; Nád to wszyscy Biskupy/ Opátý/ Kápituły/ Pręłaty/ Proboszcze/ Kánoniki/ *curatos et non curatos*, y inné Beneficiaty/ którzy nie są Zakonu nászégo/ ná ich mieyscá/ práwá/ wolności/ y dzierżawy/ które przed poczęciem wojny dzierżeli/ wrócamy *SarnStat* 1097, 212, 954.

Wyrażenie: »ksiądz proboszcz« [zawsze z przymiotnikiem od nazwy miejscowej] (2): yakom ya nienasethl do domv opatr#ka#nego symona siodlarza stharczina poddanego kxiandza proboszcza varsewskiego stharczyna *ZapWar* 1533 nr 2443, 1514 nr 2149.

Szeregi: »biskup i proboszcz« (1): Połowicę kárbow kościelnych ruszył [Ludwik Węgierski]/ nád kthoremi Władziáwá Biskupá y Proboszczá pięć kościołow wstawił *BielKron* 305v. [Ponadto w *połączeniach szeregowych* 5 r.]

»opat, (i, albo) proboszcz« = *abbas et praepositus* *JanStat* [szyk 4:1] (5): Kiedyby w ktoem Klauftorze Opat álbo Proboszcz zmarł/ tedy w tym Klauftorze zakonnik narodu Slácheckiego a Polak ma być Opátem álbo Proboszczem obran *UstPraw* B, B; Wyłztá potym z zákryfey procefsya wielka [...]/ zá kthorymi niefion krzyłz przed káplánstwem kthorzy mieli Świátości rozmáite: Zá thymi szli Proboszczowie/ Opáci/ zá kthorymi szli dwá Biskupowie *BielKron* 329; *SarnStat* 207. [Ponadto w *połączeniach szeregowych* 5 r.]

»(albo) pleban albo proboszcz« (2): Bo tám ná Pinczowie iest álbo Pleban/ álbo Proboszcz/ urządnie od Biskupá ku száfowaniu polány *OrzList* d4, b4.

Przen [czego] (1) :

W *połączeniu szeregowym* (1): Tákowe służi kościoła Świętego [tj. *diakoni*]/ tzałem Duch Święty zowie [...] świadkami y polly iego/ Robiącemi zeńcami/ y w winnicy káznodzieymi przepowiedającymi pokoy/ przepowiedającemi d(...o)/ mądremi/ przełożonemi / álbo [!] Proboszczami szprawiedliwości *KrowObr* 5.

Synonimy: fararz, pleban.